

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ส่วนการใช้น้ำชลประทาน โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๔๗๙๔

ที่ สบอ ๖๖๒/๒๕๖๗

วันที่ ๖

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอส่งจุลสารสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑๒๗ ประจำเดือนมกราคม ๒๕๖๗

เรียน ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/กลุ่ม/ผส.ขบ.๑-๑๗/ส่วน/ศูนย์/ฝ่าย/ทน.๑-๙ บอ.

สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ขอส่งจุลสาร ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑๒๗ ประจำเดือนมกราคม ๒๕๖๗ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ภารกิจ ผลการดำเนินงาน และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา และนำไปใช้ประโยชน์ตามที่เหมาะสมต่อไป ตามเอกสารที่แนบ หรือสามารถดาวน์โหลดได้ที่ <http://water.rid.go.th/hydhome/hydmag/journal/January-๑๑-๑๒๗-๖๗.pdf>

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดทราบต่อไป

(นายธเนศร์ สมบูรณ์)

ผส.บอ.

จุลสาร

สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา

- สารผู้นำจากผู้บริหารสูงสุด
- ผลกระทบจากเอลนีโญในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน (ตัวอย่างพื้นที่จังหวัดน่าน)

ที่มา: ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนบน

ปีที่ 11 ฉบับที่ 127
ประจำเดือนมกราคม
พ.ศ. 2567

สารจากผู้บริหารสูงสุดด้านการจัดการความรู้
สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา

สวัสดีปีใหม่ ปี พ.ศ. 2567 ทุกท่านครับ ก่อนอื่นกระผมขออวยพรให้ชาว สบอ. พบเจอแต่สิ่งดีๆ สุขภาพแข็งแรง มีกำลังร่างกายและกำลังใจในการทำงานตลอดปีครับ สำหรับภารกิจงานของสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยายังคงดำเนินการติดตามสถานการณ์ลุ่มเจ้าพระยา ซึ่งเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2567 ที่ผ่านมา ผม ดร.ธเนศร์ สมบูรณ์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ได้เข้าร่วมประชุมการติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำ และแม่น้ำสายหลัก ร่วมกับผู้อำนวยการส่วนและหัวหน้าฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อให้ได้ข้อมูลมาบริหารจัดการน้ำให้สอดคล้องและเหมาะสม จากการประชุมรายงานว่ากรมชลประทานได้วางแผนจัดสรรน้ำช่วงฤดูแล้งปี 2566/67 ตามปริมาณน้ำต้นทุนที่มีในอ่างเก็บน้ำ โดยมีจัดสรรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นหลัก รักษาระบบนิเวศ การเกษตร อุตสาหกรรม และสำรองไว้ใช้ในต้นฤดูฝนหน้าตามลำดับครับ พร้อมให้การประชาสัมพันธ์ถึงสถานการณ์ให้ประชาชนรับรู้รับทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเสียหายของผลผลิตทางการเกษตรครับ

จุลสารฉบับนี้นำเสนอเรื่อง **“ผลกระทบจากเอลนีโญในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน (ตัวอย่างพื้นที่จังหวัดน่าน)”** ของศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนบน เรื่องราวจะเป็นอย่างไรนั้น ท่านผู้อ่านสามารถติดตามได้ในจุลสารฉบับนี้ หวังว่าจะสามารถเป็นแหล่งความรู้ให้แก่ชาว สบอ. ได้รับทราบครับ

นายธเนศร์ สมบูรณ์
ผส.บอ.

ผลกระทบเอลนีโญในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน (ตัวอย่างพื้นที่จังหวัดน่าน)

ทำความเข้าใจ “เอลนีโญ – ลานีญา” คู่แฝดชายหญิงปรากฏการณ์ธรรมชาติแบบต่างกันอย่างสุดขั้ว

“เอลนีโญ และลานีญา” สองคำนี้เราอาจจะได้ยินกันมาเยอะ แต่ยังคงสร้างความสับสนอยู่ เอลนีโญ เป็นภาษาสเปน (El Nino) แปลว่าเด็กผู้ชาย และลานีญา (La Nina) แปลว่าเด็กผู้หญิง ทั้งเอลนีโญและลานีญา ต่างก็เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดจากตัวแปร คือ กระแสลมและกระแสน้ำอุ่น แต่จะต่างกันในเรื่องของทิศทางการเคลื่อนที่ และความรุนแรงของการผกผันของธรรมชาติในแต่ละพื้นที่

"เอลนีโญ" (El Niño) ในภาษาสเปน หมายถึง เด็กชาย หรือบุตรพระคริสต์ เนื่องจากการสังเกตว่า ปรากฏการณ์นี้มักเกิดขึ้นในช่วงเทศกาลคริสต์มาส มักจะเกิดขึ้นทุก 2-3 ปี ไม่แน่นอน โดยแต่ละครั้งอาจมีเวลายาวนานถึง 3 เดือน และบางครั้งอาจยาวนานถึง 1 ปีครึ่ง โดยปกติแล้วเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดจากการหมุนเวียนของกระแสลมและกระแสน้ำอุ่นในมหาสมุทรแปซิฟิก หรือมหาสมุทรที่กั้นระหว่างทวีปเอเชียและทวีปอเมริกา มีกระแสลมหรือเรียกว่า ลมค้า (Trade winds) โดยกระแสลมจะอ่อนกำลังและเปลี่ยนทิศการพัดจากฝั่งตะวันออกของมหาสมุทรแปซิฟิก ไปเป็นฝั่งตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิกแทน กระแสน้ำอุ่นที่ปกติเป็นเหตุให้เกิดความชุ่มชื้นและฝนตก ก็เลยไหลไปแถวทวีปอเมริกาใต้ ประเทศเปรู และประเทศเอกวาดอร์ ในขณะที่พื้นที่ด้านทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะเกิดความแห้งแล้ง

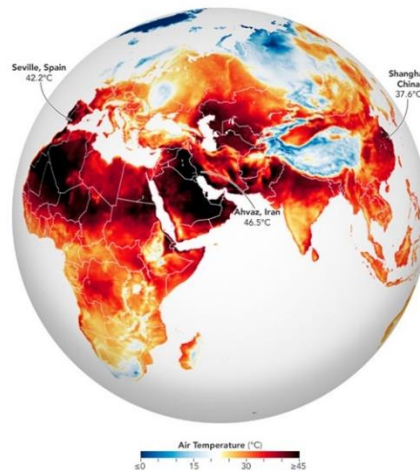
รูป การผันพัดของกระแสลมแบบเอลนีโญ

ในส่วนของ “ลานีญา” ทิศทางการพัดของกระแสลมหรือกระแสน้ำอุ่นไม่ได้เปลี่ยนเป็นตรงกันข้าม แต่จะมีลักษณะที่รุนแรงขึ้นกว่าภาวะปกติ ลมที่พัดไปทางทิศตะวันออกจะพัดแรงขึ้น กระแสน้ำอุ่นไหลมาทางฝั่งทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น ส่งผลให้เกิดภาวะฝนตกหนักมากกว่าเดิม ในขณะที่เดียวกันชายฝั่งในทวีปอเมริกาใต้ก็จะเกิดภาวะแห้งแล้ง

รูป การพัดของกระแสลมแบบลานีญา

ปรากฏการณ์เอลนีโญ หนึ่งในสาเหตุที่ทำให้ทั่วโลกกำลังเผชิญกับวิกฤตภัยแล้ง และได้กลายเป็นคำที่ถูกพูดถึงบ่อยที่สุดแห่งปี ในเรื่องสภาพอากาศโลก ในปีนี้ 2023 หลายๆ ประเทศทั่วโลกต่างต้องพบกับสภาพอากาศที่ร้อนมาก และวิกฤตภัยแล้ง จนทำให้ทางองค์การอุตุนิยมวิทยาโลกแห่งสหประชาชาติ WMO ได้มีการออกรายงานเตือนทุกๆ ประเทศ ให้มีการเตรียมตัวรับมือกับวิกฤตในปีนี้ เนื่องจากอาจเจอเอลนีโญรุนแรงเกิดขึ้น ซึ่งมีโอกาสจะเกิดขึ้น 80% ภายในเดือนกันยายน 2023

ล่าสุด นักวิทยาศาสตร์จากองค์การบริหารการบินและอวกาศแห่งชาติสหรัฐฯ NASA ได้มีการคาดการณ์และเตือนว่า ในปี 2023 ยังไม่ใช่จุดที่เลวร้ายที่สุดจากสถานการณ์เอลนีโญ เพราะปรากฏการณ์เอลนีโญที่เกิดขึ้นในปีนี้เป็นจุดเริ่มต้นเท่านั้น ซึ่งจะทำให้ปีหน้า 2024 สภาพอากาศบนโลกของเราจะร้อนขึ้นได้มากกว่านี้

Gavin Schmidt นักอุตุนิยมวิทยา และผู้อำนวยการศูนย์ NASA Goddard Institute for Space Studies กล่าวว่า ในปี 2023 หลังจากปรากฏการณ์ลานีญาที่ยาวนานกว่า 3 ปี ได้สิ้นสุดลง เอลนีโญก็เริ่มขึ้นและอยู่ในช่วงเริ่มต้น แต่ปรากฏการณ์นี้ไม่ได้มีส่วนทำให้โลกร้อนมากขึ้นอย่างเดียว เหตุที่ทุกพื้นที่ทั่วโลกกำลังร้อนขึ้น เป็นเพราะมนุษย์ยังคงปล่อยก๊าซเรือนกระจกออกสู่ชั้นบรรยากาศอยู่

จากเหตุต่างๆ ทำให้ในเดือนมิถุนายนปีที่ผ่านมา มีอุณหภูมิร้อนที่สุดในประวัติศาสตร์และมีวันที่ร้อนที่สุดตั้งแต่เคยจดบันทึกมาในประเทศอังกฤษและอเมริกาในเดือนกรกฎาคม ปี 2023 เช่นกัน การเก็บข้อมูลด้านสภาพอากาศจากหน่วยงานต่างๆ ทั่วโลก จึงได้มีการคาดว่าในปี 2024 จะร้อนกว่าปีที่ผ่านมาอีก เพราะเอลนีโญจะมีอิทธิพลต่อสภาพอากาศอย่างเต็มกำลังในปี 2024

เตรียมรับมือสถานการณ์ "เอลนีโญ" ปี 2567 ไทยเจอวิกฤติ ร้อนขึ้น แล้งนาน

เป็นที่รู้กันว่า ขณะนี้ประเทศไทยบอกลาสภาวะ "ลานีญา" และได้เข้าสู่ "เอลนีโญ" แล้ว โดยคาดว่า เอลนีโญกำลังอ่อนในปัจจุบันจะมีกำลังแรงขึ้นเป็นขนาดปานกลางในช่วงเดือน ตุลาคม-ธันวาคม ปีที่ผ่านมา จากการคาดการณ์ของกรมอุตุนิยมวิทยา สภาวะเอลนีโญ จะอยู่ต่อเนื่องจนถึง ช่วงกลางปี 2567 และค่อนข้าง มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องวางแผนบริหารจัดการน้ำในระยะยาวเพื่อสำรองน้ำล่วงหน้าไว้ใช้ในกิจกรรมต่างๆ ด้วย

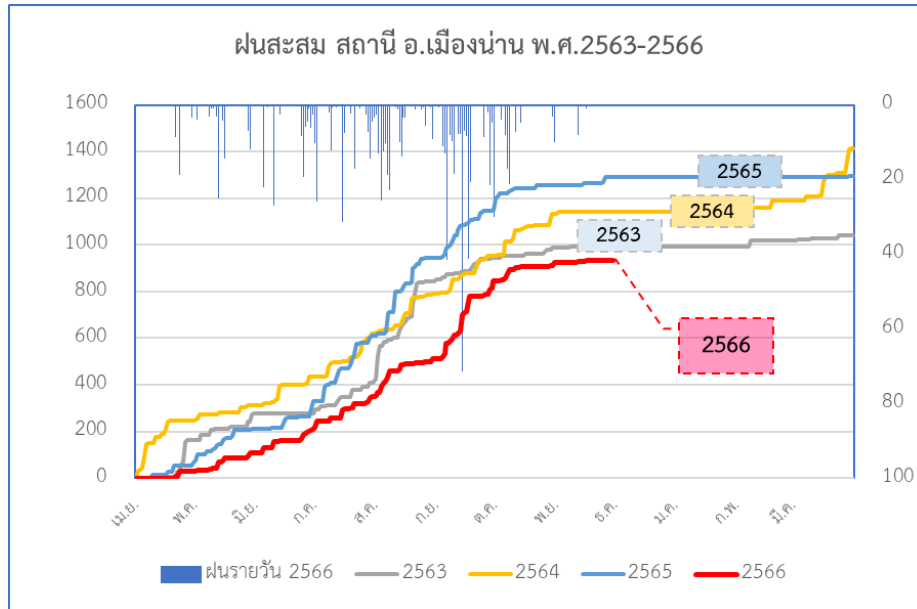
เรียกได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่ทุกคนต้องเฝ้าระวัง และเตรียมรับมือสำหรับปรากฏการณ์ "เอลนีโญ" ที่ในตอนนี้ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย และหลายประเทศทั่วโลก ทำให้ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และในปี 2567 มีการคาดว่าปรากฏการณ์เอลนีโญจะก่อให้เกิด "ความแห้งแล้ง" อันอาจกระทบต่อภาคส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเกษตร การอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว เป็นภารกิจสำคัญที่ทางภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องหาทางออกในการลดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น

การเตรียมรับมือกับเอลนีโญในระดับรุนแรงด้วยความไม่ประมาท ซึ่งอากาศจะร้อนกว่าปกติต้องระวังโรคฮีตสโตรก หรือโรคลมแดด กันด้วย ทุกภาคส่วนต้องช่วยกันกักเก็บน้ำในฤดูฝนนี้ให้มากที่สุด ทั้งในเขตและนอกเขตชลประทานน้ำเหลือน้อยมาก แต่ต้องเผชิญกับภัยแล้งที่คาดว่าจะไม่ธรรมดาและอาจยาวนาน ควรขุดบ่อจืดและสระสาธารณะใหม่เพิ่ม ขุดลอกคู คลอง และสระสาธารณะที่ตื้นเขินเพื่อเพิ่มการกักเก็บน้ำและช่วยลดน้ำท่วมได้ อย่านำน้ำฝนไหลลงทะเลโดยเปล่าประโยชน์ ต้องลดการปลูกข้าวนาปรังอย่างจริงจัง เกษตรกรต้องเตรียมน้ำให้เพียงพอ ปลูกพืชที่เหมาะสมกับน้ำที่มีและทนร้อนและแล้งได้ดี ต้องระวังผลผลิตเสียหายจากแมลงที่คาดว่าจะมากกว่าปกติและโรคในพืชและปศุสัตว์เพราะอากาศที่ร้อนอาจทำให้พืชและสัตว์อ่อนแอ

ผลกระทบ “เอลนีโญ” กับภาคเหนือตอนบน (ตัวอย่างพื้นที่จังหวัดน่าน)

อุทกภัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จะเกิดระหว่างเดือนสิงหาคม - ตุลาคม ของแต่ละปี ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น พายุ น้ำท่วม แผ่นดินถล่ม ความแห้งแล้ง ฯลฯ ก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งในแง่ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ทำให้รัฐบาล และประชาชนต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ในการบูรณะฟื้นฟูทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย จากภัยธรรมชาติ แทนที่จะได้นำเอาทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ไปใช้พัฒนาทางด้านอื่นๆ ที่จำเป็น

ปัจจุบันยังมีแนวโน้มว่าภัยทางธรรมชาติเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติถูกตัดแปลงและถูกทำลายลง รวมถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศโลกโดยเฉพาะระหว่างเดือนสิงหาคม - ตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงของฤดูมรสุมจะเกิดความเสียหาย เนื่องจากอุทกภัยหรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “น้ำท่วม” มากยิ่งขึ้น และถึงแม้ว่าจะมีการคาดการณ์ถึงสถานการณ์เอลนีโญที่จะส่งผลทำให้เกิดฝนตกน้อยลงจนอาจก่อให้เกิดภัยแล้งนั้น แต่ในช่วงมรสุมที่ผ่านมาสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศโลกที่แปรปรวนอย่างยิ่งอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนสภาพอากาศแบบลานีญาเข้าสู่สภาวะเอลนีโญ ทำให้ฝนตกน้อยลงกว่าปีที่ผ่านมา มา แต่ด้วยปริมาณฝนที่ตกต่อเนื่องติดต่อกันเป็นเวลาหลายวันก็ทำให้เกิดภัยน้ำท่วมในพื้นที่จังหวัดน่านในช่วงมรสุมของปีที่ผ่านมา

รูปแสดงปริมาณน้ำฝนสะสม สถานี อ.เมืองน่าน ช่วง พ.ศ.2563 - 2566

จากรูปจะเห็นว่าปริมาณน้ำฝนสะสมตั้งแต่ ปี 2563 - 2565 ปริมาณน้ำฝนจะมีมากกว่า ปี 2566 เนื่องจากอิทธิพลของสถานการณ์ลานินญา ที่ทำให้ฝนตกเยอะตลอด 3 ปีที่ผ่านมา แต่ในปี 2566 ประเทศไทย ถูกคาดการณ์ว่าจะเข้าสู่สถานการณ์เอลนีโญ ซึ่งจะทำให้ฝนตกน้อยและเสี่ยงต่อภัยแล้ง แต่ทว่าในช่วงมรสุม สถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำน่านก็ยังคงท่วมในเขตพื้นที่บ้านไหล่น่าน บ้านดอนไชย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ระหว่างวันที่ 7 - 11 สิงหาคม 2566 โดยตรวจวัดปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายวันบริเวณพื้นที่ต้นน้ำของ ลุ่มน้ำน่าน

วันที่ 6 ส.ค. 2566 ณ สถานี อ.เฉลิมพระเกียรติ วัดได้ 31.5 มม. สถานี อ.ทุ่งช้าง วัดได้ 91.1 มม. สถานี อ.เชียงกลาง วัดได้ 39.8 มม. สถานี อ.สองแคว วัดได้ 60.0 มม. สถานี อ.ปัว วัดได้ 40.0 มม. สถานี อ.ท่าวังผา วัดได้ 23.8 มม. สถานี อ.สันติสุข วัดได้ 30.0 มม. และสถานี อ.เมือง วัดได้ 13.5 มม.

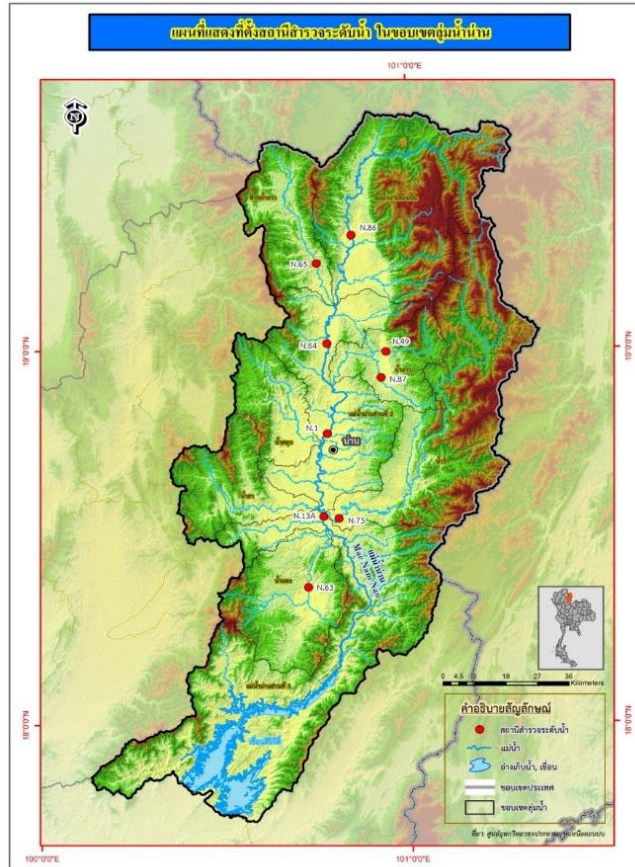
วันที่ 7 ส.ค. 2566 ณ สถานี อ.เฉลิมพระเกียรติ วัดได้ 28.5 มม. สถานี อ.ทุ่งช้าง วัดได้ 40.1 มม. สถานี อ.เชียงกลาง วัดได้ 33.3 มม. สถานี อ.สองแคว วัดได้ 31.5 มม. สถานี อ.ปัว วัดได้ 38.4 มม. สถานี อ.ท่าวังผา วัดได้ 33.3 มม. สถานี อ.สันติสุข วัดได้ 16.0 มม. และสถานี อ.เมือง จ.น่าน วัดได้ 20.5 มม. และวันที่ 8 ส.ค. 2566 ณ สถานี อ.เฉลิมพระเกียรติ วัดได้ 36.0 มม. สถานี อ.ทุ่งช้าง วัดได้ 40.6 มม. สถานี อ.เชียงกลาง วัดได้ 42.0 มม. สถานี อ.สองแคว วัดได้ 39.7 มม. สถานี อ.ปัว วัดได้ 35.2 มม. สถานี อ.ท่าวังผา วัดได้ 36.7 มม. สถานี อ.สันติสุข วัดได้ 10.0 มม. และสถานี อ.เมือง วัดได้ 27.4 มม.

ปริมาณฝนที่ตกต่อเนื่องส่งผลให้ระดับน้ำของแม่น้ำน่านเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ที่สถานี N.1 สามารถวัดระดับน้ำได้สูงสุด 7.09 ม.(รสม.) ในเวลา 20.00 ของวันที่ 9 สิงหาคม 2566 ปริมาณน้ำไหลผ่านเฉพาะในลำน้ำสูงสุด 1,095.80 ลบ.ม./วินาที และที่สถานี N.64 สามารถวัดระดับน้ำได้สูงสุด 9.04 ม.(รสม.) ในเวลา 18.00 น. ของวันที่ 9 สิงหาคม 2566 และมีปริมาณน้ำไหลผ่านเฉพาะในลำน้ำสูงสุด 897.20 ลบ.ม./วินาที

ลักษณะทางกายภาพ

แม่น้ำน่านมีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาหลวงพระบาง ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตแดนไทย - ลาว มีความสูงอยู่ที่ระดับ 220 ม.รทก. ไหลผ่านที่ราบระหว่างหุบเขาในเขตอำเภอเมือง และอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน หุบเขาทางด้านตะวันตกและตะวันออกทั้งสองด้านนี้เป็นต้นกำเนิดของลำน้ำสาขาหลายสาย ที่ราบบริเวณนี้จะมีระดับความสูงประมาณ 180 - 220 ม.รทก. จากนั้นแม่น้ำน่านจะไหลผ่านหุบเขาลงสู่เขื่อนสิริกิติ์ พื้นที่ตอนล่างของลุ่มน้ำน่านจะเป็นที่ราบสองฝั่งแม่น้ำ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นทุ่งราบผืนใหญ่ที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย แม่น้ำ

น่านจะไหลเคียงคู่กับแม่น้ำยมลงมาบรรจบกันที่อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ จากนั้นจะไหลผ่านบึงบอระเพ็ดทางฝั่งซ้ายก่อนจะบรรจบกับแม่น้ำปิงที่อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของแม่น้ำเจ้าพระยา ลำน้ำที่สำคัญ ได้แก่ น้ำว่า มีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาหลวงพระบาง ไหลมาบรรจบทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำน่านที่อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน น้ำปาด ซึ่งเป็นลำน้ำสาขาใหญ่มีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาหลวงพระบางเช่นกันไหลมาบรรจบที่อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก และแม่น้ำวังทอง ไหลมาบรรจบทางซ้ายของแม่น้ำน่านที่อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิจิตร

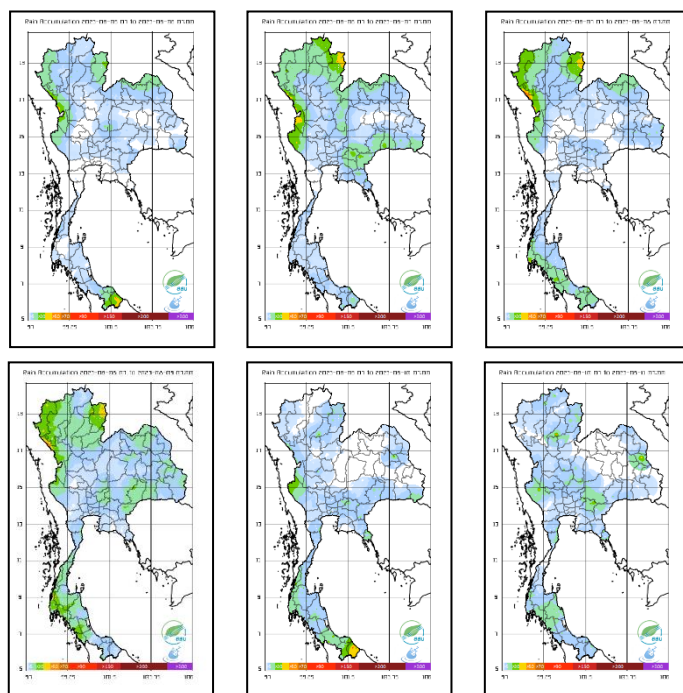

รูปแผนที่แสดงที่ตั้งสถานีสำรวจอุทกวิทยาลุ่มน้ำน่าน

ข้อมูลทางอุตุนิยมวิทยา

สภาพอากาศ ในช่วงวันที่ 6 - 11 สิงหาคม 2566 มรสุมตะวันตกเฉียงใต้กำลังปานกลางพัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทย และอ่าวไทยในระยะครึ่งแรกของสัปดาห์ จากนั้นมีกำลังอ่อนลงระยะหนึ่งและมีกำลังแรงขึ้นในช่วงปลายสัปดาห์ ประกอบกับมีหย่อมความกดอากาศต่ำปกคลุมบริเวณประเทศเวียดนามตอนบนและอ่าวตังเกี๋ยเกือบตลอดสัปดาห์ ลักษณะดังกล่าวทำให้บริเวณประเทศไทยตอนบนมีฝนส่วนมากในระยะครึ่งแรกและในช่วงปลายสัปดาห์ สำหรับภาคใต้มีฝนตกหนาแน่นส่วนมากทางฝั่งตะวันตกของภาค

แผนภาพแสดงปริมาณฝนสะสม ข้อมูลจาก : สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)

จากภาพประเทศไทยมีฝนตกเพิ่มมากขึ้นบริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันตก บริเวณจังหวัดนราธิวาส ส่วนภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก มีฝนลดลงแต่ยังคงมีฝนตกกระจายตัวบางพื้นที่

ข้อมูลทางอุทกวิทยา

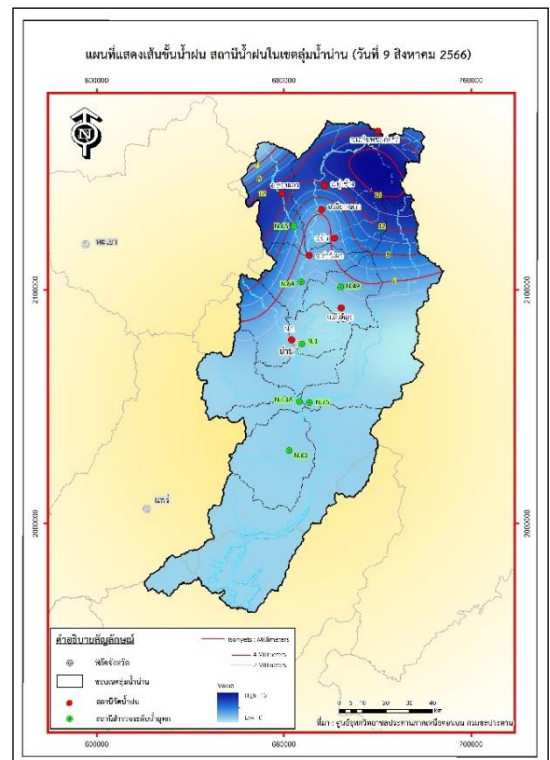
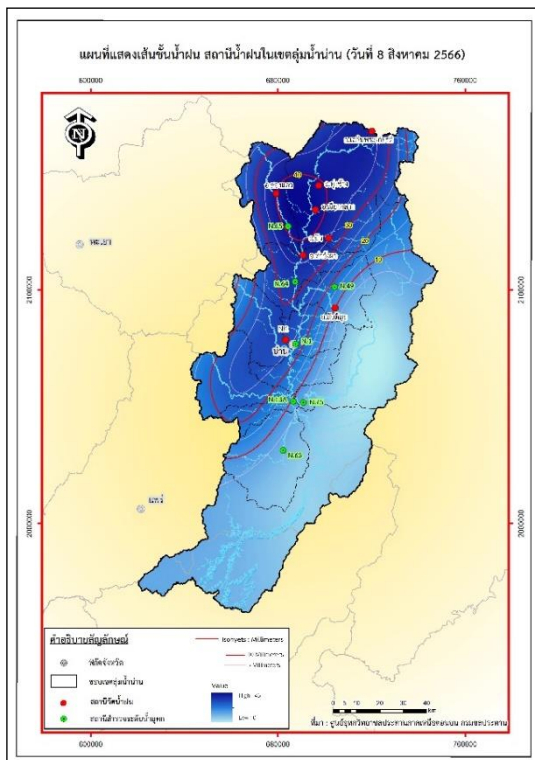
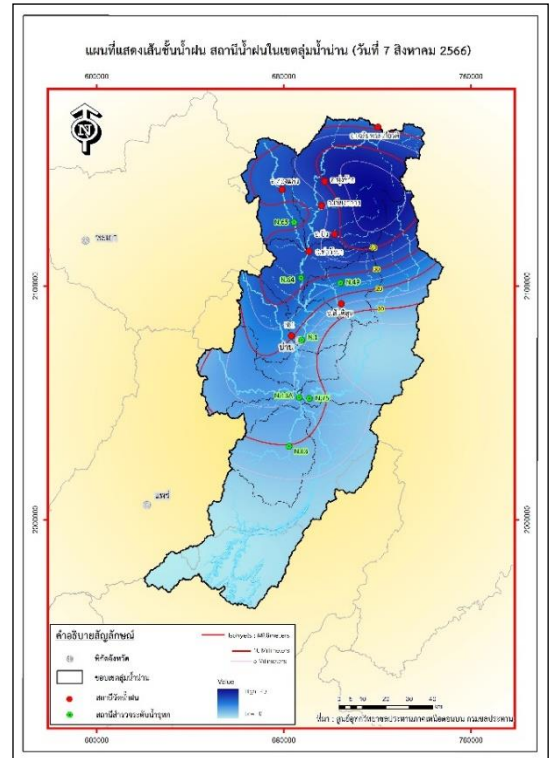
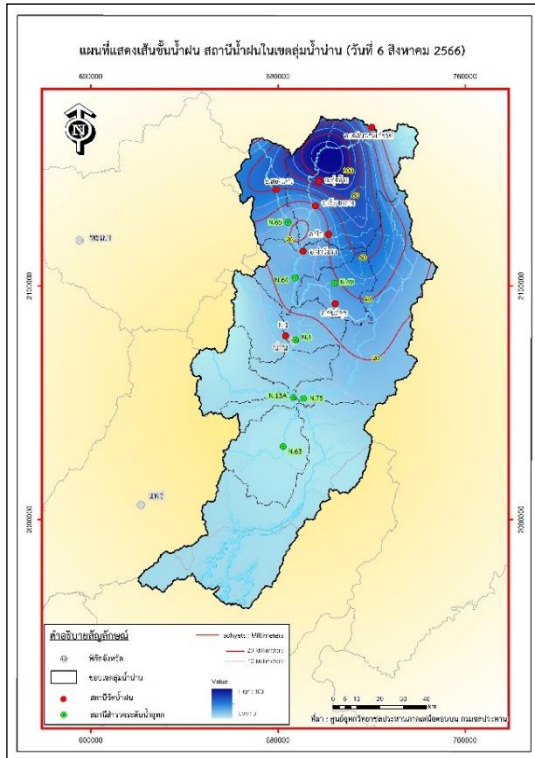
ในเขตลุ่มน้ำน่านมีสถานีวัดปริมาณน้ำฝนอยู่ทั้งหมด 8 สถานี ได้แก่ สถานีอำเภอเฉลิมพระเกียรติ, สถานีอำเภอยางชุมน้อย, สถานีอำเภอศรีสะเกษ, สถานีอำเภอขามเฒ่า, สถานีอำเภอวังยาง, สถานีอำเภอรัตนวาปี, สถานีอำเภอรัตนวาปี และสถานีอำเภอเมือง โดยแต่ละสถานีวัดปริมาณน้ำฝนได้ดังนี้

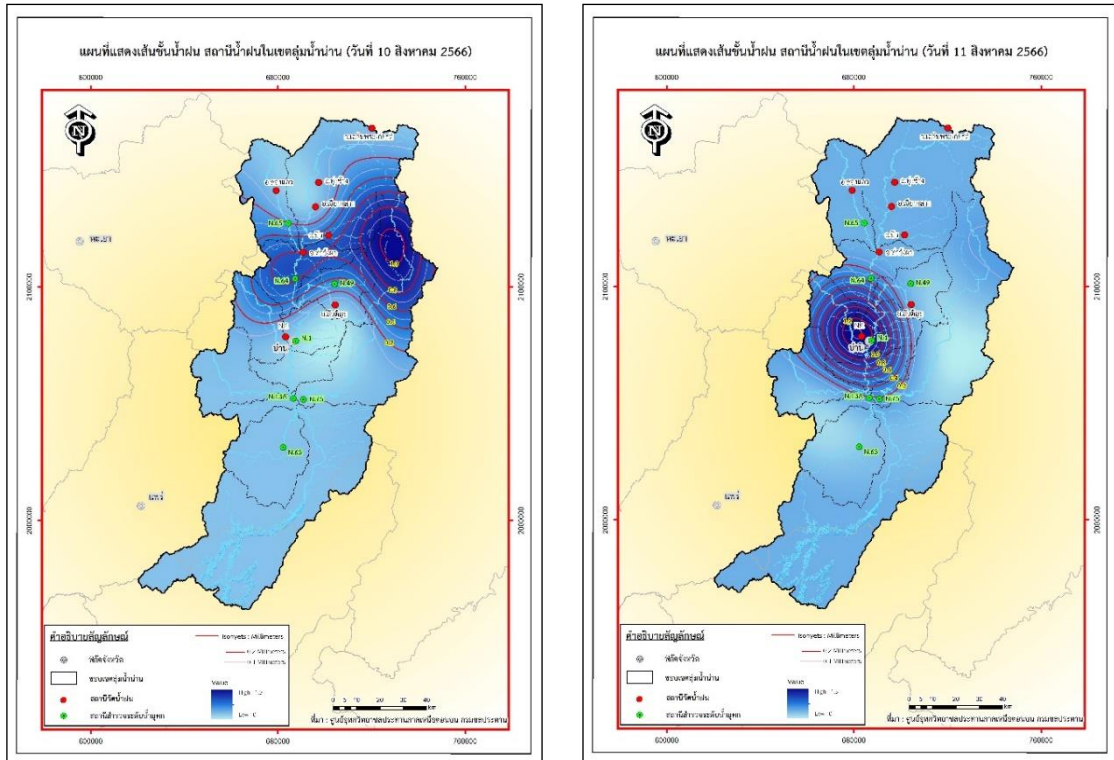
สถานี	วันที่					
	6-ส.ค.	7-ส.ค.	8-ส.ค.	9-ส.ค.	10-ส.ค.	11-ส.ค.
อ.เฉลิมพระเกียรติ	31.5	28.5	36.0	12.3	0.0	0.0
อ.ยางชุมน้อย	91.1	40.1	40.6	11.4	0.0	0.0
อ.ศรีสะเกษ	39.8	33.3	42.0	4.8	0.0	0.0
อ.ขามเฒ่า	60.0	31.5	39.7	12.9	0.0	0.0
อ.วังยาง	40.0	38.4	35.2	4.6	0.5	0.0
อ.รัตนวาปี	23.8	33.3	36.7	2.8	0.6	0.0
อ.รัตนวาปี	30.0	16.0	10.0	0.0	0.0	0.0
อ.เมือง	13.5	20.5	27.4	0.0	0.0	1.3
ฝนรวม	329.7	241.6	267.6	48.8	1.1	1.3
เฉลี่ย	41.2	30.2	33.5	6.1	0.1	0.2

ตารางแสดงปริมาณน้ำฝนรายวันของลุ่มน้ำน่าน วันที่ 6 - 11 สิงหาคม 2566

จากตารางปริมาณน้ำฝนรายวันของแต่ละสถานีในเขตลุ่มน้ำน่าน พื้นที่จังหวัดน่าน ในช่วงวันที่ 6 - 11 สิงหาคม 2566 มีปริมาณน้ำฝนรายวันสูงสุด วันที่ 6 สิงหาคม 2566 ที่สถานี อ.ทุ่งช้าง วัดได้ 91.1 มม.

แผนที่แสดงเส้นชั้นน้ำฝน 24 ชั่วโมง

รูปแผนที่แสดงเส้นชั้นน้ำฝน สถานีวัดน้ำฝนในกลุ่มน้ำน่าน วันที่ 6 - 11 สิงหาคม 2566

สถานีคูเตื่อนภัย

สถานีในกลุ่มน้ำน่าน มีการสำรวจข้อมูลทางอุทกวิทยาอยู่หลายสถานี ในส่วนข้อมูลทางอุทกวิทยาที่นำมาวิเคราะห์ในการเตือนภัยในครั้งนี้ คือ ข้อมูลที่สถานีคูเตื่อนภัย สถานี N.64 กับ สถานี N.1 เพื่อเปรียบเทียบระยะเวลาการเดินทางของน้ำระหว่างสถานี N.64 ถึง N.1 ว่ามีความสัมพันธ์ของระดับน้ำและปริมาณน้ำตอกัน ในส่วนของสถานี N.13A จะมีปริมาณน้ำจากลำน้ำว่าที่ไหลผ่านสถานี N.75 ไหลมาสมทบด้วย

สำหรับข้อมูลระดับน้ำและปริมาณน้ำรายชั่วโมง ที่สถานี N.64, สถานี N.1 และสถานี N.13A ช่วงวันที่ 7 - 11 สิงหาคม 2566 ที่สถานี N.64 สามารถวัดระดับน้ำได้สูงสุด 9.04 ม.(รสม.) ในเวลา 18.00 น. ของวันที่ 9 สิงหาคม 2566 และมีปริมาณน้ำไหลผ่านเฉพาะในลำน้ำสูงสุด 897.20 ลบ.ม./วินาที ที่สถานี N.1 สามารถวัดระดับน้ำได้สูงสุด 7.09 ม.(รสม.) ในเวลา 20.00 น. ของวันที่ 9 สิงหาคม 2566 ปริมาณน้ำไหลผ่านเฉพาะในลำน้ำสูงสุด 1,095.80 ลบ.ม./วินาที ที่สถานี N.13A สามารถวัดระดับน้ำได้สูงสุด 7.86 ม.(รสม.) ในเวลา 18.00 น. ของวันที่ 9 สิงหาคม 2566 ปริมาณน้ำไหลผ่านเฉพาะในลำน้ำสูงสุด 2,226.60 ลบ.ม./วินาที

กราฟเปรียบเทียบระดับน้ำรายชั่วโมง วันที่ 7 สิงหาคม 2566 - 11 สิงหาคม 2566

สถานี N.64 ค.บ่อ อ.เมือง จ.น่าน สถานี N.1 ค.โนนเวียง อ.เมือง จ.น่าน และสถานี N.13A ค.सान อ.เวียงสา จ.น่าน

สถานการณ์น้ำ วันที่ 11 สิงหาคม 2566

สถานี N.64 เวลา 24.00 น. มีระดับน้ำ 4.40 ม.(ร.ส.ม.) ปริมาณน้ำ 328.00 ลบ.ม./วิ มีแนวโน้มลดลง

สถานี N.1 เวลา 24.00 น. มีระดับน้ำ 3.67 ม.(ร.ส.ม.) ปริมาณน้ำ 432.50 ลบ.ม./วิ มีแนวโน้มลดลง

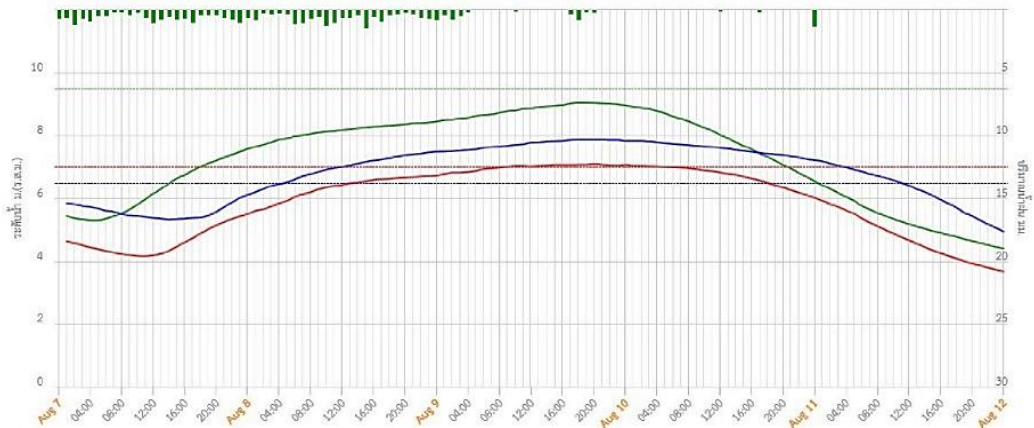
สถานี N.13A เวลา 24.00 น. มีระดับน้ำ 4.94 ม.(ร.ส.ม.) ปริมาณน้ำ 1220.80 ลบ.ม./วิ มีแนวโน้มลดลง

ระดับตลิ่ง

----- สถานี N.64 ระดับตลิ่ง 9.50 ม.

----- สถานี N.1 ระดับตลิ่ง 7.00 ม.

----- สถานี N.13A ระดับตลิ่ง 6.50 ม.

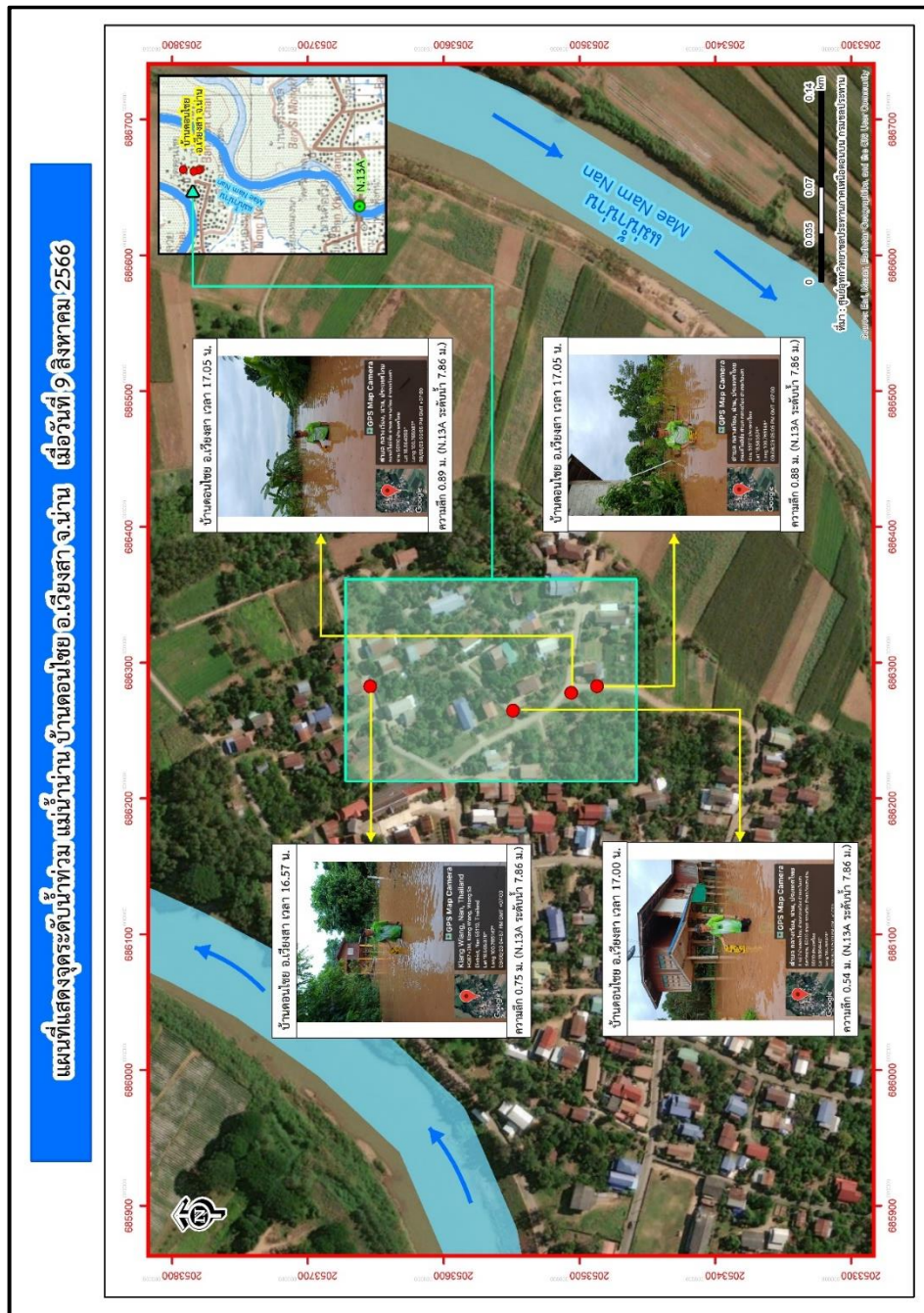
จัดทำโดย ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนบน สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา hydro-1.net

กราฟแสดงข้อมูลระดับน้ำรายชั่วโมงแม่น้ำน่าน ที่สถานี N.64 , N.1 , N.13A ช่วงวันที่ 7 - 11 สิงหาคม 2566

สถานี	วันที่	N.65	N.64	N.1	N.49	N.13A	N.75
		(5.00) (189.00)	(9.50) (1,211.00)	(7.00) (1,217)	(4.50) (319.00)	(6.5) (1,784.00)	(11.00) (1409.20)
7 ส.ค. 66	ระดับ ม. (ร.ส.ม.)	2.74	7.57	5.50	3.77	6.11	8.29
	ปริมาณ (ลบ.ม./วินาที)	99.54	706.10	765.00	233.00	1,607.85	687.00
8 ส.ค. 66	ระดับ ม. (ร.ส.ม.)	2.97	8.44	6.72	3.75	7.48	8.66
	ปริมาณ (ลบ.ม./วินาที)	113.69	819.20	1,015.20	230.20	2,089.80	738.80
9 ส.ค. 66	ระดับ ม. (ร.ส.ม.)	3.30	9.04	7.09	3.40	7.86	8.41
	ปริมาณ (ลบ.ม./วินาที)	134.56	897.20	1,095.80	182.40	2,226.60	703.80
10 ส.ค. 66	ระดับ ม. (ร.ส.ม.)	2.55	8.91	7.03	2.84	7.82	7.63
	ปริมาณ (ลบ.ม./วินาที)	87.94	880.30	1,082.60	94.80	2,212.20	600.20
11 ส.ค. 66	ระดับ ม. (ร.ส.ม.)	1.77	6.41	5.92	2.37	7.17	6.14
	ปริมาณ (ลบ.ม./วินาที)	45.58	558.75	847.20	54.75	1,978.20	417.25

ตารางแสดงสถานการณ์น้ำท่าสูงสุดรายวันของสถานีสำรวจอุทกวิทยาลุ่มน้ำน่าน ระหว่างวันที่ 7 - 11 สิงหาคม 2566

แผนที่แสดงจุดสำรวจพื้นที่น้ำท่วม บ้านดอนไชย อ.เวียงสา จ.น่าน วันที่ 9 สิงหาคม 2566

9 มาตรการรองรับ "ฤดูแล้ง" ปี 2566 และ 2567

หลังจากช่วงมรสุมผ่านพ้นไปก็จะเริ่มเข้าสู่สภาวะภัยแล้ง สำหรับมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/2567 ซึ่งผ่านการเห็นชอบของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแผนงาน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านน้ำต้นทุน (Supply) ด้านความต้องการใช้น้ำ (Demand) และด้านการบริหารจัดการ (Management) รวม 9 มาตรการ เช่น

1. การเฝ้าระวัง
2. เตรียมการจัดการแหล่งน้ำสำรอง

3. วางแผนเตรียมเครื่องจักรเครื่องมือในพื้นที่ฝักระวังการขาดน้ำ ปฏิบัติการเติมน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
4. กำหนดแผนจัดสรรน้ำและพื้นที่เพาะปลูก
5. บริการจัดการให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญการใช้น้ำ ที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนด
6. สร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำชุมชน
7. ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้
8. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ
9. ประหยัด และลดการสูญเสีย

ส่วนมาตรการรับมือฤดูฝนและเอลนีโญ โดย ดร.ธเนศร์ สมบูรณ์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการน้ำ และอุทกวิทยา กรมชลประทาน เผยว่า สถานการณ์ปัจจุบันฝนสะสมต่ำกว่าค่าปกติ 28% ขณะที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีฝนน้อย การใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำในขณะนี้เทียบเท่ากับการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้ง ปีนี้ฝนทิ้งช่วงจะตกในช่วง กรกฎาคม - สิงหาคม

“จากการคาดการณ์ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ 35 แห่งในช่วงฤดูฝนปี 2566 คาดการณ์ปริมาณน้ำใช้น้อยกว่าปี 2565 ขณะที่คาดการณ์ปริมาณน้ำ 4 เขื่อนหลักลุ่มน้ำเจ้าพระยา 1 พ.ย. 2566 มีปริมาณน้ำเก็บกัก 15,699 ล้าน ลบ.ม. หรือ 63% ส่วนปริมาณน้ำใช้การ คาดว่าจะมี 9,000 ล้าน ลบ.ม. น้อยกว่าปี 2565 ประมาณ 5,000 ล้าน ลบ.ม.”

ฉะนั้น ต้องมีการกำหนดแนวทางการจัดการน้ำในสภาพเอลนีโญ โดยเก็บกักน้ำเต็มประสิทธิภาพในแหล่งน้ำทุกประเภทช่วงปลายฤดูฝนให้มากที่สุด คาดจะมีน้ำใช้การ 9,000 ล้าน ลบ.ม. ต้องวางแผนบริหารจัดการน้ำอย่างต่อเนื่อง ไทยเผชิญฝนต่อแล้ง แล้งต่อฝน คุณภาพน้ำ น้ำอุปโภคบริโภคต้องไม่ขาดแคลน

ผลกระทบจะเกิดขึ้นในภาคเกษตร การจัดการน้ำภาคการเกษตร ต้องวางแผนพื้นที่เพาะปลูกในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีพื้นที่ปลูกข้าว 2 ล้านไร่ ไม่ว่าจะปลูกอะไรก็ปลูก ควบคู่อนุรักษ์ปลูกพืชใช้น้ำน้อย ลดการใช้น้ำ จนกระทั่งมาตรการพักนา ต้องนำมาปฏิบัติ นอกจากนี้ กรมชลประทานมี 6 แนวทางปฏิบัติ อาทิ เก็บเต็มประสิทธิภาพ คาดการณ์พื้นที่เสี่ยง หลีกเลี่ยงสิ่งกีดขวาง ระบบชลประทานเร่งระบาย

ส่วนมาตรการรองรับแล้ง ต้องบริหารน้ำในอ่างให้อยู่ในเกณฑ์บริหารจัดการน้ำและเพียงพอกับความ ต้องการ จัดหาแหล่งน้ำสำรองกรณีเสี่ยงภัยแล้ง ตรวจสอบความต้องการใช้น้ำทุกกิจกรรมตามลำดับความสำคัญ จัดสรรตามกิจกรรมหลัก สำรองน้ำเก็บกักไว้ต้นฤดูฝนกรณีฝนทิ้งช่วง ประเมินผลและประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ

“การเตรียมการรับมือกับสถานการณ์ เอลนีโญในปี นี้ ถึง ปี 2568 คือ การรักษาน้ำใช้การใน 4 เขื่อนหลักลุ่มน้ำเจ้าพระยาให้เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค รักษาระบบนิเวศ อุตสาหกรรม เกษตรกรรมและพืชสวน และหากมีการปรับลดพื้นที่เพาะปลูกข้าวในเขตชลประทานนาปีเฉลี่ย 5.8 ล้านไร่ และนาปรังเฉลี่ย 2.3 ล้านไร่ จะทำให้มีปริมาณใช้การรวมร้อยละ 60 หรือ 10,917 ล้าน ลบ.ม. ซึ่งทำให้เราอดพ้นวิกฤติท่ามกลางภัยแล้งนี้ได้”

บรรณานุกรม

ความต่าง "ลानीญา" กับ "เอลนีโญ" เตือนไทยวางแผนบริหารจัดการน้ำ (ออนไลน์).

สืบค้นจาก : <https://www.thairath.co.th/futureperfect/articles/2708436>. [11 กรกฎาคม 2566].

รู้จัก "เอลนีโญ" ปรากฏการณ์ฝาแฝดคู่ตรงข้าม "ลानीญา" สาเหตุภัยแล้งในฤดูฝน. (ออนไลน์).

สืบค้นจาก : <https://www.thairath.co.th/futureperfect/articles/2706704>. [4 กรกฎาคม 2566]

รศ.ดร.เสรี ศุภราทิตย์. (กรมอุตุนิยมวิทยา 2566). 9 มาตรการรองรับ "ฤดูแล้ง" ปี 2566 และ 2567. (ออนไลน์).

สืบค้นจาก : <https://www.thairath.co.th/futureperfect/articles/2747178>. [11 ธันวาคม 2566].

รศ.ดร.วิษณุ อรรถวานิช. อาจารย์และนักวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ไทย เสี่ยงปะทะ เอลนีโญระดับรุนแรงหรือไม่. (ออนไลน์).

สืบค้นจาก : <https://mgronline.com/greeninnovation/detail/9660000065811>. [20 กรกฎาคม 2566].

รายงานสถานการณ์น้ำท่วมแม่น้ำน่าน อ.เวียงสา จังหวัดน่าน วันที่ 7 – 11 สิงหาคม 2566. (ออนไลน์).

สืบค้นจาก : <https://hydro-1.net/>. [สิงหาคม 2566].

เอลนีโญ “สายลมร้อน” เตรียมรับปีที่โลกจะร้อนที่สุด เท่าที่เคยมีมา. (ออนไลน์).

สืบค้นจาก : <https://www.masterkool.com/blog/>. [21 กันยายน 2566].

นักวิทยาศาสตร์ NASA คาดการณ์เอลนีโญรุนแรง 80% ก.ย.ที่ผ่านมา ทำให้ปีหน้า 2024 อาจร้อนกว่าปี 2023. โดยผู้จัดการออนไลน์. (ออนไลน์).

สืบค้นจาก : <https://mgronline.com/science/detail/9660000068753>. [31 กรกฎาคม 2566].

อย่าสับสน แยกให้ดี อะไรคือเอลนีโญ อะไรคือลानीญา. (ออนไลน์).

สืบค้นจาก: <https://thai-safetywiki.com/>.

จุดสารสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา

- วัตถุประสงค์**
- รวบรวมและจัดระบบองค์ความรู้ที่กระจุกกระจายอยู่ในแต่ละส่วนให้อยู่ในที่เดียวกัน
ง่ายต่อการค้นคว้า และนำไปใช้ประโยชน์
 - เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และองค์ความรู้ของหน่วยงานภายในสำนักให้กับผู้อ่าน
ทั้งภายใน และภายนอกองค์กรเสริมประสิทธิภาพการสื่อสาร และการแลกเปลี่ยน
ระหว่างบุคลากรของหน่วยงานในองค์กร
 - เป็นช่องทางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และนำเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์
และสร้างสรรค์

- ที่ปรึกษา**
- ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา
 - ผู้อำนวยการส่วนบริหารจัดการน้ำ
 - ผู้อำนวยการส่วนอุทกวิทยา
 - ผู้อำนวยการส่วนการใช้น้ำชลประทาน
 - ผู้อำนวยการส่วนปรับปรุงบำรุงรักษา
 - ผู้อำนวยการส่วนความปลอดภัยเขื่อน
 - ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์
 - ผู้อำนวยการส่วนประมวลวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ
 - ผู้อำนวยการศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคฯ
 - ผู้อำนวยการส่วนบริหารทั่วไป

บรรณาธิการ นายสถาพร นาคคณิง

กองบรรณาธิการ นางสาวสะแกวัลย์ คันธะเรศย์
นางสาววัชรภรณ์ ประทุมโพธิ์

สถานที่ติดต่อ : สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา กรมชลประทาน โทร 0-2241-2360
: Fax. 0-2241-2360 <http://water.rid.go.th/hydhome/>
: ฝ่ายเผยแพร่การใช้น้ำชลประทาน โทร./Fax. 0-2241-4794
: ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนบน โทร. 053-245261
: E-mail: watermanagement.hydro@gmail.com

ค่านิยม WATER FOR ALL

WORK SMART

ทำงาน เก่งคิด

ACCOUNTABILITY

รับผิดชอบงาน

TEAMWORK & NETWORKING

ร่วมมือ ร่วมประสาน

EXPERTISE

เชี่ยวชาญงานที่ทำ

RESPONSIVENESS

นำประโยชน์สู่ประชาชน